

Esisopimus VR-Yhtymä Oy:n omistamien Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n osakkeiden ostamisesta

VD/2141/00.01.00.01/2016
KN/ML/HY-L

Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy (myöhemmin Junakalustoyhtiö) on pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki: omistus 34 %, Vantaa: omistus 17 %, Espoo: omistus 12 % ja Kauniainen: omistus 2 %) sekä VR-Yhtymä Oy:n (myöhemmin VR: omistus 35 %) omistama kalustoyhtiö. Yhtiö on perustettu 25.11.2003 ja merkitty kaupparekisteriin 3.3.2004.

Junakalustoyhtiön tehtävänä on ollut hankkia ja omistaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) liikenteessä tarvittava uusi junakalusto ja järjestää sen kunnossapito. Junakalustoyhtiö vastaa myös rahoituksen järjestämisestä junakalustohankinnoille. Junakalustoyhtiö vuokraa hankkimansa kaluston HSL:lle pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla.

Junakalustoyhtiökonseptilla pääkaupunkiseudun junaliikenteen kaluston pääomakustannukset tulivat läpinäkyviksi, mikä on selkeyttänyt HSL:n tilaaman lähijunaliikenteen hankintaa ja sen kustannusrakennetta. Junakalustoyhtiön junat mahdollistavat nyt osaltaan sen, että pääkaupunkiseudun lähijunaliikennettä voidaan jatkossa tarkoituksenmukaisella tavalla kilpailuttaa.

Junakalustoyhtiö on tähän mennessä hankkinut EU:n julkisia hankintoja koskevien menettelyjen mukaisesti järjestetyn tarjouskilpailun perusteella pääkaupunkiseudun lähijunaliikenteeseen yhteensä 81 Sm5-junaa, joista 41 on jo toimitettu ja loput toimitetaan tänä ja ensi vuonna. Junakalustoyhtiön em. hankintojen kokonaiskauppahinta on noin 512,2 milj. euroa ilman indeksitarkistuksia.

Junakalustoyhtiö on hankkinut kilpailuttamalla junien rahoitusta varten tarvittavan leasingrahoituksen puoleksi Handelsbanken Finans Ab (julk.) Suomen sivukonttoritoiminnolta (perussarja ja optiosarja nro 1) sekä Nordea Rahoitus Suomi Oy:ltä (optiosarja nro 2). Leasing sopimuskausi on 25 vuotta. Junakalustoyhtiön leasingvastuiden määrä oli 31.12.2015 yhteensä 295,6 milj. euroa.

Junakalustoyhtiö on vastannut Sm5-junien kunnossapidosta tekemällä VR:n kanssa tarpeelliset kunnossapitosopimukset.

Junakalustoyhtiön toimintakonseptiin kuuluu, että yhtiö vuokraa kaikki hankkimansa junat HSL:lle pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, joka on voimassa leasing sopimusten keston ajan eli 25 vuotta junien käyttöönotosta. HSL puolestaan antaa Junakalustoyhtiöltä vuokraamansa junat pääkaupunkiseudun lähijunaliikennettä hoitavan operaattorin käyttöön. Liikenneoperaattori on tällä hetkellä VR. HSL:n tarkoituksena on, että 1.4.2016 käynnistettävällä suorahankintajaksolla valmistaudutaan lähijunaliikenteen kilpailuttamiseen ja että koko kilpailuttamisprosessi toteutetaan niin, että kilpailutettu liikenne alkaa kesällä 2021.

Junakalustoyhtiön osakkeenomistajat tekivät 25.11.2003 yhtiön perustamisen yhteydessä osakassopimuksen koskien Junakalustoyhtiön hallintoa, rahoitusta ja osakkeiden määrää. Jo Junakalustoyhtiön perustamista edeltäneissä selvityksissä otettiin huomioon myös tuleva kilpailutilanne ja lähdettiin siitä, että tällaisissa tilanteissa tulisi varautua siihen, että toisaalta VR ja toisaalta kaupungit voivat edellyttää, että VR luopuu omistamistaan Junakalustoyhtiön osakkeista. Junakalustoyhtiön osakassopimuksessa on myös nimenomaiset sopimusehdot osakkeiden myyntiä ja lunastusta koskevista ehdoista pääkaupunkiseudun lähijunaliikenteen kilpailuttamisen varalle. Osakassopimuksessa annetaan kunnille lunastusoikeus myös sellaisen tilanteen varalle, ettei VR enää ole pääkaupunkiseudun lähijunaliikenteen operoija.

Pääkaupunkiseudun lähijunaliikenne on HSL:n tilaajana tekemien päätösten linjaamana siirtymässä tilanteeseen, jossa hankittava lähijunaliikenne kilpailutetaan. Kilpailuttaminen edellyttää perusteellista valmistelua mm. Ilmalan varikon monitoimijakäytön toteuttamiseksi. Tarpeellisen jatkovalmistelun ja kilpailuttamisprosessin jälkeen kilpailutettu liikenne alkaa kesällä 2021.

HSL ja VR ovat kilpailutuksen valmistautumiseen liittyen tekemässä maaliskuussa 2016 suorahankintajärjestelyn, joka koskee siirtymäaikaan 1.4.2016-6/2021.

Siirryttäessä pääkaupunkiseudun lähijunaliikenteessä kilpailuun VR on luopumassa Junakalustoyhtiön osakkuudesta niin, että pääkaupunkiseudun kunnat ostavat VR:n osakkeet yhtiöstä. Pääkaupunkiseudun kunnat ja VR ovat neuvotelleet osakassopimuksen perusteella esisopimuksesta, jonka mukaisesti kunnat ostavat VR:n omistusosuuden vuonna 2017, kun kaikki Sm5-junat on toimitettu ja ne ovat liikenteessä, kuitenkin viimeistään 29.9.2017.

Junakalustoyhtiön kuntaosakkeenomistajat ovat neuvotteluissa lähteneet siitä, että ne ostavat VR:n omistamat Junakalustoyhtiön osakkeet (yhteensä 70 osaketta) seuraavasti:

- Helsinki ostaa 31 osaketta (kaupan toteutumisen jälkeen omistus 99/200 osaketta)
- Vantaa ostaa 21 osaketta (kaupan toteutumisen jälkeen omistus 55/200 osaketta)
- Espoo ostaa 15 osaketta (kaupan toteutumisen jälkeen omistus 39/200 osaketta)
- Kauniainen ostaa 3 osaketta (kaupan toteutumisen jälkeen omistus 7/200 osaketta).

Osakkeiden kauppahintana pidetään VR:n omistusosuuden mukaista osuutta Junakalustoyhtiön nettovarallisuudesta, joka oli 31.12.2015 yhteensä 200 000 euroa. Kokonaiskauppahinta on siten tämän hetken tilanteen mukaan laskettuna yhteensä 70 000 euroa. Vantaan kaupungin osuus kauppahinnasta on siten 21 000 euroa. Mikäli Junakalustoyhtiön nettovarallisuus muuttuu ennen kauppakirjan allekirjoittamista, kauppahintaa tarkistetaan vastaavasti.

Osakekaupan yhteydessä Junakalustoyhtiö suorittaa lisäksi VR:lle sen osuuden osakkeenomistajien jäljellä olevasta pääomalainasta kaupantekopäivänä. Junakalustoyhtiö ottaa pääomalainaosuuden maksun rahoittamiseksi lainan rahalaitoksesta. Pääomalainan kokonaismäärä on Junakalustoyhtiön vuoden 2015 tilinpäätöksessä 6,3 milj. euroa ja VR:n osuus siitä on 2,2 milj. euroa. Pääomalaina ja VR:n osuus siitä tulee laskemaan jonkun verran vuoden 2017 syyskuuhun mennessä Junakalustoyhtiön lyhentäessä lainaa taloussuunnitelmansa mukaisesti.

Junakalustoyhtiön osakkeiden kauppajärjestelyä koskevan asian aikataulu määrittäyty HSL:n ja VR:n edellä mainitun suorahankintasopimusjärjestelyä koskevan aikataulun perusteella. VR:n omistamien osakkeiden ostamista koskevien päätösten tulisi olla tehtyinä omistajakunnissa ennen kuin HSL:n hallitus päättää suorahankintajärjestelystä maaliskuun alussa 2016. Aikataulullisesti asia käsitellään omistajakuntien hallituksissa helmi-maaliskuussa 2016.

Kaupunginhallitus 7.3.2016

Kaupunginhallitus 7.3.2016 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä, että Vantaan kaupunki ostaa VR-Yhtymä Oy:n omistamat Pääkaupunkiseudun Junakalustoyhtiö Oy:n osakkeet yhdessä Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupunkien kanssa. Vantaan kaupungin osuus ostettavista Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n osakkeista on 21/200 osaketta. Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n nettovarallisuuteen perustuva kauppahintaosuus (31.12.2015) on arviolta 21 000 euroa (alv 0 %),
- b) hyväksyä, että Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n osakkeiden kaupasta sovitaan liitteenä olevalla sitovalla esisopimuksella ja että liitteen mukainen kauppakirja tehdään sen jälkeen, kun kaikki Sm5-junat ovat tulleet toimitetuiksi joka tapauksessa viimeistään 29.9.2017,
- c) oikeuttaa Konsernihallinto tekemään esisopimukseen ja kauppakirjaan tarvittaessa teknisiä tai muutoin vähäisiä muutoksia, ja
- d) että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupungit sekä VR-Yhtymä Oy tekevät omalta osaltaan vastaavat päätökset Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n osakkeiden ostamisesta/myymisestä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Esisopimus
- Kauppakirjan luonnos

Täytäntöönpano: konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen, puh. 09 8392 2033, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi